TWEEDE JAAR, N°. 85. **1838.** DONDERDAG, 22 FEBRUARIJ.

DE AVONDBODE,

ABONNEMENT
AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 206.
En bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten *franco* worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

PRIJZEN
VOOR 3 MAANDEN
te *Amsterdam* .... f 2. [illegible]
en *Buitensteden* franco .... 8.
Advertentiën.
ZEVEN REGELS of minder .... f 1.75.
Elken regel meer .... „ 25.
ZEGEL voor elke advertentie en herhaling [illegible]

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.

[...] ZIJN ONTVANGEN:
Voor den ongelukkigen landman te *Vrouwen-Polder*, van eenen menschenvriend te Harlingen........ *f* 5. —

DE WAPENING.

Reeds eenmaal hebben wij ons gevoelen omtrent dit onderwerp doen kennen, doch hetzelve is zoo belangrijk, dat wij, om meer dan eene reden, van tijd tot tijd, daarop terug zullen komen.

De gewapende toestand des Vaderlands wordt der Regering door eene gezonde staatkunde voorgeschreven, en, bestond hij niet reeds, dan zou zij, naar het ons voorkomt, de wapening op den voet van oorlog alsnog onverwijld moeten doen plaats hebben, indien zij niet aan hare heilige en dure verpligtingen te kort wilde doen, en eene onberekenbare verantwoordelijkheid op zich laden. Of is het niet een algemeen aangenomen stelregel, dat geen staat ongewapend behoort te blijven, wanneer zijne naburen hunne strijdkrachten vermeerderen, en kan of mag men dien stelregel verwaarloozen zonder gevaar en zonder zich schuldig te maken? Frankrijk heeft daarom een observatieleger aan zijne noordelijke grenzen vereenigd, zoo ras het gebleken is, dat Pruissen zijne garnizoenen in de Rijnprovinciën versterkte; niettegenstaande het algemeen bekend is, dat die versterking geene vijandelijke oogmerken tegen Frankrijk ten doel heeft of hebben kan, maar eeniglijk strekt tot eenen breidel voor den in de Rijngewesten heerschenden geest van onrust, die, zonder haar, zich waarschijnlijk in erger feitelijkheden zoude openbaren.

Het zou derhalve niet zijn te verantwoorden, wanneer de Regering, toegevende aan de weinig doordachte *declamatiën* van overdrevene voorstanders eener ontwapening, het leger, dat aan de Noord-Nederlandsche grenzen voor 's Lands bestaan en onze veiligheid waakt, naar huis zenden of aanmerkelijk verminderen wilde, zoolang België eene armee van meer dan 100,000 man slagvaardig houdt. Men zegge niet, dat zich dat *anomale* Rijk juist door onze wapening tot deze overmatige inspanning van kracht ziet gedwongen, en naar onze ontwapening reikhalzend uitziet, ten einde op zijne beurt daartoe te kunnen overgaan. De vrees kan geenszins de drijfveer zijn van de opofferingen, die het zich getroost, om zulk een talrijk leger staande te houden. Leuven, hetwelk ons al de vruchten van den tiendaagschen veldtogt, en Antwerpen, hetwelk ons de Citadel, die schouwplaats van Hollandsche grootmoedigheid en Hollandschen krijgsmoed, door overmagt van Fransche wapenen heeft zien ontnemen, getuigen duidelijk genoeg, dat België, achter het schild van Engeland en Frankrijk, de handhavers en waarborgen van zijn tegenwoordig bestaan, tegen elken aanval van onzen kant veilig is, en dit wordt door de Belgische Staatslieden zelve zoo helder ingezien en zoo levendig gevoeld, dat, nog onlangs, bij gelegenheid der *discussiën* over de Fondsen voor het departement van Oorlog, in de Belgische Kamer van vertegenwoordigers met ronde woorden is erkend, dat België van de zijde van Noord-Nederland geene gevaren heeft te duchten. Maar dat zoo zijnde, gelijk het werkelijk zoo is, dan mag men vragen, waartoe het leger van meer dan 100,000 man, hetwelk België, op beweegredenen, die blijkbaar niet anders zijn dan ijdele voorwendsels, in zijne dienst heeft, toch eigenlijk wel mag zijn bestemd? — en indien dat leger zijn aanwezen niet aan de vrees kan te danken hebben, of dan niet zijn strijdvaardigheid met altijd mogelijke zucht tot wraakoefening, zoo niet zucht tot verovering, in verband zou kunnen staan? — Wij achten de harde lessen te Houthalen, Hasselt, Leuven en elders gegeven, wel is waar, nog te versch in het geheugen, om te onderstellen, dat de grenzen van Noord-Nederland eenen aanval zouden te wachten hebben, zoo lang het vaderlandsche leger, evenzeer ten strijde gerust, aldaar de wacht houdt; maar wij houden ons tevens overtuigd, dat onder den door België aangenomen schijn van gedwongen wapening tot zelfbehoud zeer vijandige oogmerken kunnen verholen liggen, en dat welligt de mannen des bewinds slechts wachtende zijn naar een oogenblik van onvoorzigtige gerustheid en slapheid van onzen kant, om, alsdan, ware het mogelijk, de schande van den tiendaagschen togt uit te wisschen, en, onder het geleide van de vaan des opstands, Noord-Nederland de dapperheid zijner kinderen betaald te zetten. Reeds meer dan eens hebben in de Belgische kamers bedreigingen geklonken, welke dit voornemen schenen aan te kondigen, en, wij herhalen het, die bedreigingen behoeven den landgenoot geene bezorgdheid te baren; maar zij zijn echter dáár, en de wapening is alzoo de voorwaarde van onze gerustheid en der veiligheid van den Staat. De voorzigtigheid van den Hollandschen gemoedsaard verbiedt het volk en der Regering evenzeer den verwonnen vijand gering te achten, en zij, die zich toeleggen op pogingen en redeneringen om het onnoodige van onze voortdurende Wapening aan te toonen, zullen ter goeder trouw zijn, wij mogen en willen er niet aan twijfelen, maar nogtans het verwijt moeijelijk ontgaan van hartstogtelijkheid en onberadenheid, die, wanneer zij bij de Regering of 's Lands vertegenwoordiging ongelukkiglijk gehoor en ingang vonden, voor het Vaderland de noodlottigste en onberekenbaarste gevolgen zouden kunnen hebben.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 21 Febr. Men schrijft ons, dat door Z. M. zijn benoemd, tot procureur te Eindhoven, J. C. G. van Velthoven en tot procureur te Nijmegen, Mr. H. G. P. M. de Man.

— In een der Duitsche bladen leest men het volgende berigt: De overste Tonneboeyer, gouverneur van St. George-del-Mina, het hoofd-etablissement der Hollanders op de kust van Guinea, zond den kommandant van het fort St. Jago, hetwelk de negerstad en hoofdplaats D' Na, in bedwang houdt, benevens den bevelhebber van een benedenwaarts gelegen fort St. Anthonij in Axim, nagenoeg 8 mijlen W. ten Z. van het hoofdfort, en westelijk van kaap Three Points aan de rivier Cabra en het Engelsche fort Cape Apollonia, een weinig oostelijk van de goud-rivier, in het land der Assineërs gelegen, met eenige soldaten naar Butteru of Boutry, bij het Hollandsche fort Batenstein, alwaar de negers eenige boeten moesten betalen. Op de plaats hunner bestemming aangekomen werden de Europeanen en de overige manschappen door de negers doodgeschoten, met uitzondering van eenige weinigen, die met de lijken der gesneuvelden naar St. George-del-Mina terugkeerden. Hierop trok de gouverneur Tonneboeyer met een aantal troepen tegen de opstandelingen op, doch met dat ongelukkig gevolg, dat hem en de met hem uitgetrokken manschap hetzelfde ongelukkige lot te beurt viel. De oproerlingen hieuwen hem en een aantal negers het hoofd af. Men zegt, dat de bevolking der hoofdplaats, D' Na, de belangrijkste plaats in die streek, welke 1,000 weerbare mannen kan leveren, den gouverneur niet heeft willen ondersteunen, uit hoofde van een tusschen de inwoners en het garnizoen der vesting bestaand misverstand. Ten gevolge van deze treurige gebeurtenis zijn op St. George-del-Mina slechts twee ambtenaren en eenige soldaten overgebleven. Intusschen heeft een zich op reis bevindend Hollandsch officier het kommando op zich genomen, en een verslag van die ongelukkige gebeurtenis aan zijne regering gegeven, welke zeer nadeelige gevolgen voor de overige alhier gevestigde Europesche volken hebben kan, dewijl deze nederlaag den schrik der inboorlingen voor dezelve zeer heeft verminderd. De gouverneur Maclean, van het hoofd-etablissement der Engelschen op deze kust, Cape Coast-Castle, heeft, wel is waar, eenen onderstand van 80 man met congrevische vuurpijlen aan de in eenen benarden toestand verkeerende Hollanders gezonden, maar het zal zeer te bezien staan, of de negers, die het tusschen beide forten gelegen land bewonen, den vrijen doortogt aan die troepen zullen toestaan. Kaap Coast-Castle is 10 mijlen van Batenstein verwijderd. Wel is waar worden buiten St. George-del-Mina in deze rigting nog de Hollandsche forten, Commendo, St. Sebastiaan bij Chama, (aan de rivier St. John of Bossum, de Pra of Goudrivier), Oranje, bij Secondee en Ta corady en de Engelsche forten Commendo bij Ekke Tekke aan den Goudhengel, Te-Candee en Ta corady gevonden; maar uit deze kan, (met uitzondering van St. George-del-Mina), als bloote handels-établissementen, welke ieder slechts met éénen mulat en eenige negers, tot opzigt, bezet zijn, geene manschap tot hulp getrokken worden. — Bovendien is het te vreezen, dat de altijd vijandig-gezinde negervorst Jaksoh-Akka bij Appollonia de rebellen zal ondersteunen, hetgeen echter door de bezetting van het, eene halve mijl van daar gelegen, Engelsch fort Discove zoude kunnen verhinderd worden. Daarentegen is het Engelsche fort bij Kaap Appollonia zonder bezetting, en in geen geval van eenig nut, dewijl hetzelve nog, versterkt zijnde, buiten staat was om den genoemden magtigen negervorst eenigzins te beteugelen. Daar overigens de plaats, alwaar de treurige gebeurtenis is voorgevallen, meer dan 40 mijlen van de grenzen der Deensche bezittingen, bij het hoofdfort Christiaansberg, verwijderd is, zullen de gevolgen van deze voor de Europeërs bedroevende omstandigheden voor de Deenen het minst nadeelig zijn; zoo slechts de bewoners van het 8 mijlen van de vesting verwijderde Agnapeische gebergte rustig blijven, en zich niet door hunnen vorigen beheerscher of kabusser Ada-Adangua, die zich thans bij de Engelschen te Akkro bevindt, tot oproer laten verleiden.

S' GRAVENHAGE 20 Febr. Z. K. H. de Erfprins van Oranje heeft heden voor de eerste maal, en in deszelfs uniform van generaal-majoor, de zittingen van den Raad van State bijgewoond. Z. K. H. de Prins van Oranje heeft, in hoogstdeszelfs betrekking van vice-president van de Raad van State, deze zitting gepresideerd.

— Naar men verneemt, zal zich Z. Exc. de minister van Staat, Mr. A. van Gennep, voorheen vice-president van het Amortisatie Syndicaat, en die ook tijdelijk met het departement van Financiën belast is geweest, met het aanstaande voorjaar alhier ter woon vestigen.

— De collecte, ten behoeve der minvermogenden, op heden aan de huizen der ingezetenen gedaan, heeft opgebragt

MENGELWERK.

RAYNOUARD.

De geleerde, de kunstenaar, de dichter behoort niet uitsluitend tot één land, tot één volk. Terwijl hij de gewrochten van zijnen geest der wereld aanbiedt, wordt hij zelf het eigendom der wereld, en elk, die belang stelt in hetgeen goed en schoon en nuttig is, eerbiedigt en huldigt hem, hetzij hij aan de oevers van den *Theems* of van de *Arno*, van de *Seine* of van de *Neva* geboren werd. Het zal dus onzen lezeren voorzeker niet onwelkom zijn, wanneer wij hun een beknopt levensberigt mededeelen van eenen man, die, hoe uitstekend als dichter, echter als geleerde en taalkenner een' Europeschen roem verworven heeft.

FRANÇOIS-JUST-MARIE RAYNOUARD werd te *Brignolles* den 8sten September 1761 geboren. Na te *Aix* zijne studiën volbragt te hebben, werd hij in 1784 tot doctor in de regten bevorderd, en vertrok datzelfde jaar naar *Parijs*, om aldaar zijne kundigheden uit te breiden en door zijne talenten zich een onafhankelijk bestaan te verzekeren. Het onwrikbare en kort aangebondene in zijn karakter, het eenigzins min beschaafde in zijn voorkomen, zijne openhartigheid en edele fierheid, waren niet geschikt om hem den toegang tot de beschaafde kringen van de hoofdstad te verschaffen, waartoe buigzaamheid en vleijerij gevorderd werden. Hij verliet dan ook spoedig *Parijs* en vestigde zich te *Draguignan* als advokaat, alwaar zijne grondige kennis van het regt en helder oordeel hem talrijke cliënten verschaften.

Een man van talenten kan in tijden van algemeene gisting en volksberoering niet onopgemerkt blijven. Ook RAYNOUARD zou weldra op het onstuimig staatkundig tooneel verschijnen, en in 1791 advokaat bij het parlement van *Aix* zijnde, opende hij zijne staatkundige loopbaan, die wij hier echter niet zullen schetsen, doch welke hij met eere betrad, zoowel onder de republiek als onder het Keizerschap en de restauratie, evenzeer de bedreigingen van het geweld als de gunsten des overweldigers verachtende. In 1814 onttrok hij zich geheel aan het staatkundig leven, ondanks het aanbod van CARNOT, destijds minister van Binnenlandsche zaken, om als zijn collega in het Ministerie van Justitie op te treden. Hij begeerde slechts zitting in den raad van Openbaar Onderwijs, hetgeen met zijnen smaak meer overeenkwam. Deze eervolle betrekking werd hem onder LODEWIJK den XVIII ontnomen, en van dien tijd bleef zijn geheel leven alleen aan de letteren gewijd.

Reeds vroeger, in 1791, had hij zich als dichter bekend gemaakt; zijn eerste treurspel, *Caton d'Utique*, is niet algemeen bekend, daar de weinige exemplaren, die er van gedrukt werden, naderhand gedeeltelijk zijn vernietigd geworden. Het stuk is geheel zonder handeling, en heeft, behalve een paar fraaije plaatsen, ook weinig tragische kracht. Het ontbreekt echter aan geene stoute uitdrukkingen, zoo als deze, vooral in tijden van omwenteling:

Ah! qu'il soit de CESAR *la proie et la conquête;*
Un peuple qui se vend mérite qu'on l'achète.
. . . .
Une victoire passe et la liberté reste.

Na het bedaren van de stormen der omwenteling, en nadat RAYNOUARD zich eene eervolle onafhankelijkheid verworven had, vestigde hij zich bepaald te *Parijs*, om zich geheel aan de letteren te wijden. Het eerste voortbrengsel zijner toen volgende werkzaamheden was het dichtstuk: *Socrate au temple d'Aglaure*, hetwelk den 9 *Nivose An* XII (1803) den prijs bij het instituut behaalde. Onder de oogen van den reeds alvermogenden BUONAPARTE waagde het de dichter de volgende woorden aan SOCRATES in den mond te leggen:

Forts contre l'injustice, ardens à la punir,
Vous frappez les tyrans, mais sans le devenir.

Het geheel is een schoon tafereel, vol van mannelijke en sterke trekken en uitdrukkingen. Deze akademische zegepraal opende den dichter het *Théâtre Français*, waarop weldra zijne *Eléonore de Bavière* (nog onuitgegeven) en in 1805 *les Templiers* werden opgevoerd. Het laatstgenoemde stuk overtrof aller verwachting. Het werd 35 maal achter elkander vertoond, en vestigde den roem des dichters, ondanks de overstrenge beoordeeling van GEOFFROY, die echter in een ander blad, *le Publiciste*, werd wederlegd, en waaruit een letterkundige strijd geboren werd. De algemeene loftuitingen verhinderden evenwel den schrijver niet zijn treurspel geheel om te werken, hetwelk onder die nieuwe gedaante in 1819 en 1823 weder algemeen werd toegejuicht. Men bewondert in dit stuk eene kracht van stijl, onbekend sinds CORNEILLE, het eenvoudige der handeling, de verhevene grootheid, het edele karakter en de mannelijke bedaardheid van den Grootmeester der Tempeliers. Men vindt hier geene vertrouwden, geene overweldigers, noch dwingelanden, noch zamenzweringen, noch staatkundige mededinging, en evenmin de ongelukken der liefde als de woede der ijverzucht. De opgang, welken dit stuk maakte, opende den dichter in 1807 de deuren der *Académie Française*. Bij zijne intrede sprak hij over het treurspel en den invloed daarvan op den volksgeest, terwijl hij

de somma van *f* 6,708,21, onder welke som niet is begrepen de wederom ontvangene buitengewone bijdrage van Z. M., en eene somma van twee honderd guldens, in bankbiljetten, welke aan het raadhuis dezer stad is bezorgd.

— De gewezen predikant A. Brummelkamp, zich thans noemende bedienaar des Goddelijken woords, heeft eene missive aan het *Journal de la Haye* doen toekomen, welke vooral daarom opmerking verdient, dewijl daardoor grootendeels de beschuldigingen vervallen, als of de regering militaire inkwartieringen, zonder behoorlijke schadeloosstelling, zoude bewerkstelligen, en waarin hij erkent, dat de burgemeesters van Hattem en Wezepe (provincie Gelderland) in de maand Januarij ll. verstrekt hebben de betalingen, voor de militaire inkwartieringen, die plaats hebben gehad, te Wezepe, in Januarij 1836, en te Hattem, in December 1836 en Februarij 1837.

ENGELAND.

LONDEN 16 Jan. Een onzer provinciale bladen, bevat in deszelfs jongste nommer het volgende: Nabij Bromsgrove, in de Britsche Alkali-werken is door eenen der machinisten een stoomwerktuig uitgevonden, en reeds dagelijks in volle werking; hetwelk wel denkelijk zeer spoedig alle andere nu in gebruik zijnde stoomwerktuigen zal verdringen, daar de eenvoudigheid van zamenstelling, de kleinheid van omvang, en de hoogst geringe kosten hetzelve spoedig bij alle fabrijkanten ingang zal doen vinden. Deszelfs omvang is niet grooter dan tweemaal een manshoed: de vorm is cylindrisch, omtrent 18 duim in diameter en 22 diep. Overigens is de geheele machinerie allereenvoudigst. Wanneer wij derhalve de besparing van gewigt van metaal, van ruimte, van kosten, welke voorzeker bij deszelfs invoering bespeurd zal worden, in aanmerking nemen, en daarbij de onberekenbare voordeelen beschouwen, welke hetzelve bijzonderlijk aan de stoomvaart zal schenken, dan vermeenen wij gerust te mogen veronderstellen, dat deze uitvinding in dit vak der mechanica, weldra eene algeheele revolutie zal te weeg brengen. Men zegt, dat reeds van de onderscheidene Europesche gouvernementen, en ook van dat der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, octrooijen zijn bekomen. De uitvinder maakt geen geheim van de zaak, maar toont zich bereid het werktuig, hetzij in werking, hetzij uit een genomen, hetzij in voorhanden zijnde model, te vertoonen en te verklaren.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 16 Febr. Wegens de gestrenge koude hebben de Burgsche lakenfabrijken, in het Maagdenburgsche, hunne werkzaamheden gedeeltelijk moeten staken, hetgeen evenwel voor de werklieden geenen nadeeligen invloed heeft gehad. Sedert de maand Januarij zijn in Burg 2,357 stukken laken vervaardigd, en 3,500 ctr ruwe wollen aldaar ingevoerd. Op de Leipziger nieuwjaarsmis hebben de lakenfabrijkanten, uit Wittenberg, Bitterfeld en Düben zeer goede zaken gedaan. De lakenfabrijkanten van Bitterfeld en Düben hebben hunnen derwaarts gebragten, aanzienlijken voorraad bijna geheel verkocht.

— Z. M. de Koning heeft aan den vorst bisschop van Breslau, graaf van Sedlnitzky, de roode Adelaarsorde, 2de klasse, met eikenloof, geschonken.

— In Breslau is de wolmarkt zeer levendig geweest. Drie Engelschen hebben ongeveer 2,000 centenaars wol gekocht, terwijl voorts nog 1,000 cent. voor Engelche rekening werden opgeruimd. Ook binnenlandsche fabrijkanten hebben bij herhaling inkoopen gedaan, waardoor de voorraad tot op. ongeveer 4,500 ctr. is verminderd, bestaande uit ten naastenbij 1,000 ctr. Russische, 1,000 ctr. Oostenrijksche, 2,000 ctr. Poolsche en 500 ctr. Silesische, grootendeels zomerwol, zoodat noch de voorraad, noch de sortering aanmerkelijk is.

— De *Münchner Politische Zeitung* deelt de volgende Pauselijke *breve* mede en waarborgt de echtheid van dit stuk.

Geliefde Zonen! Groet en Apostolische zegen.

De bittere smart, welke wij onlangs ondervonden, door de onregtvaardigheid, onzen eerwaardigen broeder Clemens August aartsbisschop van Keulen en met hem der Katholijke kerk en den Heiligen Stoel aangedaan, werd, door uw aan ons gerigt schrijven van den 22 der vorige maand, nog vermeerderd. Het moest ons inderdaad zeer bevreemden, dat gij, die door heilige banden aan uwen aartsbisschop zijt verbonden, en verpligt hem troost en hulp te bieden, plotseling in aanklagers zijt veranderd en huisgenooten zijner vijanden zijt geworden. Dat gij juist op *dat oogenblik* u tegen hem hebt verzameld, toen hij gedwongen was, om ter verdediging van de godsdienst, in zijn ambt zich aan den onbillijksten dwang te onderwerpen. Hoezeer hij zich steeds door deugd en verstand, in zijne geestelijke ambtsbetrekking, heeft onderscheiden, is genoegzaam bekend, door de openlijke achting, welke hij, bijzonder in de moeijelijkste tijdsomstandigheden als bestuurder van het kapittel van het Munstersche diocese heeft genoten; het geschiedde ook daarom, dat hij, met algemeene stemmen en tevredenheid, tot hoofd der metropolitaansche kerk werd benoemd. Welke redelijkheid en zorg hij in het bestuur van hetzelve oonde, schoon hij, desniettegenstaande, een gedeelte der geestelijkheid heeft mishaagd, is ons voldoende bekend. Wij zien dus wel in, door welke oorzaken gedreven, en door welke gronden bewogen, gij aan ons zulke nadeelige berigten hebt medegedeeld.

Wij verbergen ook daarom in geenen deele, dat het door u gehouden gedrag ons des te onaangenamer was, hoe minder zulks van de heiligheid uwer ambtsbetrekking te verwagten was.

Intusschen willen wij u allen kond doen, dat wij door voorloopige, openlijke opvordering de wederherstelling van onzen eerwaardigen broeder, Clemens August, op zijnen bisschoppelijken zetel, van den doorluchtigen Koning hebben verlangd, op wiens regtvaardigheid vertrouwende, wij weldra eene met het regt en onzen wensch overeenstemmende uitkomst verwachten. Uit den eerbied en de hooge achting, die gij in uw schrijven jegens ons en den Heiligen Stoel hebt aan den dag gelegd, zijn wij met genoegen overtuigd geworden, dat gij voor het vervolg zulke middelen bij der hand zult nemen, waardoor de voor ons hart zoo zware wonde verzacht kan worden, en alzoo geven wij u, zeer geliefde zonen, den Apostolischen zegen. — Gegeven te Rome, bij St. Petrus, den 26 December des jaars 1837, het zevende van ons hoogpriesterschap.

FRANKRIJK.

PARIJS 19 Febr. In de zitting van de Kamer der Gedeputeerden van heden, is door den minister van Binnenlandsche zaken een crediet van 1,500,000 francs voor geheime fondsen aangevraagd. Daarna heeft de heer de Vatry een voorstel gedaan, om aan de weduwe van den generaal Daumesnil een pensioen van 3000 francs te verleenen. Vervolgens is door den voorzitter kennis gegeven van een verzoekschrift van den gérant van *le Siècle*, om den heer Emile de Girardin, hoofd-redacteur van *la Presse* en tevens lid der Kamer, in regten te mogen vervolgen.

Aan de orde van den dag is de beraadslaging over de wet, betrekkelijk eene ligting van 80,000 man, welke bij het vertrek van den post nog voortduurt.

De heer Cambacères, pair van Frankrijk, is gisteren door de regtbank van enkele politie tot eene boete van *één* franc met de kosten veroordeeld, aangezien hij in het ijs, voor zijn hôtel, geene bijt heeft laten hakken.

De hertog van Larochefoucault-Liancourt is wegens dezelfde overtreding op morgen gedagvaard.

— In Frankrijk bedraagt het getal kinderen, die ter school gaan, 1,388,964 jongens en 943,616 meisjes, te zamen 2,332,580. De kosten der scholen beloopen 9,017,427 fr. 86 c.

Part. Corresp. PARIJS 19 Febr. Morgen zal het voorstel van den heer Gouin, omtrent de reductie der renten, worden bediscutieerd bij de Kamer der Gedeputeerden; men verwacht dat dezelve belangrijk zijn en eenige dagen duren zullen. Het hof, zoo men weet, is geheel tegen het denkbeeld; althans tegen de opportuniteit van dezen maatregel, en men denkt, dat de pogingen van het Ministerie daarheen zullen gerigt worden, dat het voorstel ten minste gedurende nog een jaar in advies worde gehouden.

Onderscheidene dagbladen laten zich vrij hevig uit tegen de aanvrage van fondsen tot voltooijing der pubieke gebouwen, welke meer dan 12,000,000 fr. bedraagt; zij gaan zoo ver van te vragen, of al deze millioenen en de vroeger reeds voor dezelfde gebouwen toegestane, wel tot de aangewezene einden gebezigd worden.

Men spreekt steeds van eene verheffing van verschillende personen, ten getale van 350 à 400, tot den adelstand. Derzelver benoeming zou op den 1sten Mei, naamdag des Konings, plaats hebben.

De officieren der Nationale Garde zijn tegen den heer Dupin, voorzitter van de Kamer van Gedeputeerden, zeer geraakt. Bij gelegenheid van deszelfs bal, heeft hij den geïnviteerde officieren dier garde doen weten, dat zij niet anders, dan in monteering zouden worden toegelaten. Eene deputatie van den staf heeft zich naar den heer Dupin begeven, om aan denzelven te doen opmerken, dat de Nationale Garde zich slechts verpligt hield, in monteering te verschijnen, wanneer zij bij den Koning genoodigd was. De President heeft daarop geantwoord: *dat de Voorzitter der Kamer van Gedeputeerden aanspraak had op dezelfde étiquette als de Koning!* De deputatie is zeer onvergenoegd vertrokken, en geen der officieren van de Nationale Garde heeft zich op het bal laten vinden.

— De Belgische dagbladen verhalen, dat de heer Lehon, ambassadeur van België te Parijs, naar Berlijn is vertrokken, om den Koning van Pruissen uit den waan te brengen, dat de Belgische bisschoppen zich met de zaak van den aartsbisschop van Keulen zouden hebben ingelaten.

— De toestand van Algiers heeft den maarschalk Valée genoodzaakt op nieuw om versterking te vragen, ten einde Abd-el-Kader in toom te houden. Troepen zullen Bélida en Coleah bezetten. Drie bataljons zouaves, door den kolonel Lamoricière gekommandeerd, zijn in het kamp van Mahelmah vereenigd; dezelve staan gereed om voorwaarts te marcheren. Bij de laatste inspectie, door den generaal Rulhières gehouden, heeft deze gezegd, dat de troepen zich gereed moesten houden om spoedig te velde te trekken.

— De generaal de Castellane is te Parijs uit Algiers terug gekomen. Deze spoedige terugroeping, althans daar de generaal Castellane bekend staat als zeer sterk gestemd te zijn voor het voortdurend bezit der Afrikaansche volksplantingen door Frankrijk, brengt vele menschen in onzekerheid nopens de ware bedoelingen van het gouvernement te dien aanzien. De aanstaande discussiën over de Algerijnsche kwestie, in de Kamer van gedeputeerden, zal, te dien aanzien, zoo men denkt, vrij levendig zijn.

BAYONNE 15 Febr. Don Carlos heeft Tolosa verlaten, om zich naar Estella te begeven; de bisschop Leon en de heer Erro zijn hem te gemoet gegaan.

— Men zegt, dat het aan 150 officieren van de Carlistische kavallerie, een gedeelte uitmakende van het expeditiekorps van Merino en Zavala, gelukt is, om zich met Basilio te vereenigen; zij moeten tot de organisatie van een korps 2,000 paarden leveren, welke dat opperhoofd in het zuiden van deze provincie heeft opgeëischt.

Indien de uit Madrid ontvangen tijdingen juist zijn, kan het ligtelijk gebeuren, dat deze officieren te laat komen: want hier verspreidt zich het gerucht, dat Basilio door de generaals Sanz en Narvaez eene nederlaag heeft geleden.

SPANJE.

MADRID 11 Febr. De provinciale deputatie van Santander, opgeroepen zijnde tot de verkiezing van een' senator in plaats van den heer Campuzano, wiens benoeming door de senaat niet is aangenomen, heeft geantwoord, dat zij aan dit bevel niet zal gehoorzamen, omdat men gedeputeerden, door deszelfs kiezers en te gelijker tijd met die van Campuzano gekozen, had goedgekeurd. Dit antwoord aan de senaat voorgelegd, welke in eene geheime zitting vergaderd was, heeft deze beweerd, dat men de deputatie van Santander, zelfs door gewapende magt, tot gehoorzaamheid moest dwingen.

De heeren de Miraflores en Isturitz zijn alhier aangekomen.

Het gouvernement, in aanmerking nemende, den ongunstigen staat van Valencia, heeft aan den generaal Espartero bevel gezonden om van zijn leger eene divisie af te zenden om het centrum te versterken. Tien bataljons, onder het bevel van Iriarte, zijn reeds op marsch, om zich naar de bedreigde provinciën te begeven.

— Men spreekt van de zamenstelling van een nieuw Engelsch Legioen, hetwelk uit de overgeblevenen van het vorige, die zich te St. Sebastiaan bevinden, zoude worden opgerigt; de kolonel la Saussaye zal het bevel daarover voeren, zoodra de beloofde gelden uit Madrid alhier zullen zijn aangekomen.

— De zitting van de Cortes heeft niets belangrijks opgeleverd; de generaal Narvaez rekruteert veel manschappen. Men zegt, dat de heer Gomez Pardo zijne plaats aan den heer Mendizabal zal afstaan. Basilio is sedert het gevecht van Balza teruggetrokken; de president van den raad is steeds met vreemde Staten in onderhandeling.

ITALIE.

ROME 6 Febr. In de hoogere kringen verwondert men zich zeer, dat, betrekkelijk de Keulsche zaken, van uit Rome berigten in verschillende dagbladen medegedeeld worden, welke den schijn hebben, als kwamen dezelve uit officiële bronnen, terwijl zij eigenlijk niets anders dan vooruitzigten en gissingen bevatten. Daar deze belangrijke zaak slechts aan 4 hoogstens 5 personen is toevertrouwd, welke dezelve onder het zegel der strikste geheimhouding moeten leiden, zoo zullen voorzeker geene ligtvaardige mededeelingen daarover openbaar gemaakt worden.

STADSNIEUWS.

Volgens gedane waarnemingen aan het Stads Waterkantoor, teekende de Thermometer van Fahrenheit de navolgende graden:

Dingsdag 20 Februarij	's middags ten	2 uur,	33 graden.
» »	»	4 »	32 »
» »	's avonds	6 »	31 »
» »	»	8-10 »	33 »
	middernacht		33 »
Woensdag 21 »	's morgens	2-8 »	34 »
» »	»	10-12 »	35 »

---

tevens niet in gebreke bleef den lof van LEBRUN, wiens plaats hij vervulde, te verkondigen. Drie jaren later (1810) werd zijn, reeds in 1804 vervaardigd, doch in 1814 eerst uitgegeven treurspel: *les États de Blois*, tijdens het huwelijk van NAPOLEON met MARIA LOUIZA, te *St. Cloud* gespeeld. Ook in dit stuk verloochent de dichter zijn rondborstig karakter niet; en er werd veel moed toe vereischt, om, in de tegenwoordigheid van NAPOLEON zelven, te laten zeggen:

Souvent par un rapide et terrible retour,
Le héros de la veille est le tyran du jour.
of
Qui parle est factieux et qui se tait conspire.

Het stuk behaagde dan ook den Keizer zoo weinig, dat hij zijnen tooneelspelers verbood deze *Tragédie de caractère*, zoo als de Fransche kunstregters haar noemen, in *Parys* op te voeren. In 1814 echter werd hetzelve op het *Théâtre Français* met goed gevolg vertoond.

De glans der meer ernstige letterkundige werkzaamheden, tot welke RAYNOUARD zich na 1813 bepaalde, heeft zijne oorspronkelijke dichtwerken doen vergeten of althans op den achtergrond geplaatst. Wat hem bewoog de tooneel-dichtkunst vaarwel te zeggen, was, ongetwijfeld, de onbetengelde geest, dien men den romantischen noemt, en welke sinds dien tijd, zich al meer en meer van het Fransche tooneel begon meester te maken, en het eindelijk geheel bemagtigde. Het treurspel *les Templiers* kan inderdaad het laatste Fransche klassieke volks-treurspel genoemd worden. Niettegenstaande den indringenden valschen smaak, had de dichter zich nog lang met roem op het tooneel kunnen staande houden, althans zij, die zijne onuitgegevene stukken *Scipion*, *Eléonore de Bavière*, (zijne eerste proeven), *Don Carlos*, *Charles I*, *Débora*, *Jeanne d'Arc d'Orleans*, gelezen hebben, erkennen, dat deze stukken door schoonheden van den eersten rang schitteren. Zij zullen uitgegeven worden, even als het onderzoek over de *Champs de Mai*, een dichtstuk, *Fénélon et le duc de Bourgogne*, benevens de *Mémoires* van den dichter zelven. RAYNOUARD werkte ook met lust en ijver aan een heldendicht *Judas Machabée*; men heeft nog van hem eene *Ode à Camoens*, (1819), en eene *sur Malesherbes*, in welke men deze verzen vindt, zinspelende op LODEWIJK den XVI:

Et quel roi fut absous quand on l'osa juger?
en
A l'instant où leurs voix ont répondu: Coupable!
Leurs rémords disaient: Innocent!

RAYNOUARD's dichterlijk talent was overigens meer tragisch dan lyrisch. Hij bezigde het zelden voor de satire, of liever, voor hetgeen de Franschen *la poésie mordante et incisive* noemen; daarentegen oefende hij zich meer dan eens in de meer bevallige dichtsoorten.

De laatste twintig levensjaren van dezen verdienstelijken dichter waren uitsluitend der oude Provençaalsche letter- en taalkunde gewijd. Een eerst ontwerp van eene geschiedenis van de letterkunde der volkeren van *Amerika*, nasporingen naar de tempeliers, en de geschiedkundige onderzoekingen over de staten van *Blois* en de *Champs de Mai* hadden hem reeds voor jaren op den weg dezer studie geleid. Zijne achtereenvolgende voorlezingen over de Romaansche taal deden hem in 1816 benoemen tot lid der Akademie *des Inscriptions*; en sinds het einde van dat jaar tot 1821 gaf hij in het licht de zes deelen der *Poésies originales des Troubadours*, die ondanks eene oplage van 1,000 exemplaren, thans zeldzaam geworden en moeijelijk te bekomen zijn. De voortreffelijke *Grammaire Romane avant* 1100, munt uit door duidelijkheid, naauwkeurigheid en juistheid, en bewijst de scherpzinnige taalkennis en tact van den schrijver. Zijne *Grammaire comparée des langues de l'Europe Latine* is insgelijks een zeer verdienstelijk boek. Aan deze werken heeft men het te danken, dat men zich in *Frankrijk* thans met zulk een' loffelijken ijver bezig houdt met de letterkundige voortbrengselen der dertiende en veertiende eeuw. De eerste aanleiding daartoe heeft RAYNOUARD gegeven en *Europa* heeft hem dien roem toegekend. Zijn gevoelen over de Romaansche talen is echter, en naar ons inzien, met regt, zeer bestreden geworden. Ook heeft men betreurd, dat bij de uitgave van de dichtstukjes der Troubadours opheldereride aanmerkingen gemist worden, die men van niemand beter verwachten kon dan van RAYNOUARD, die, zoo geheel doordrongen was van het *génie provençal*.

Niet alleen de taal- en dichtkunst der merkwaardige tijden, maar ook het municipale regt in de XII eeuw, had hem lang bezig gehouden, en de vrucht dezer studiën was, de: *Histoire du droit municipal en France sous les trois dynasties*, 2 vol. 8vo. in 1829 uitgegeven. Men erkent de geleerdheid, die overal in dit werk doorstraalt; minder is men het eens met het gevoelen des schrijvers, betrekkelijk het municipale regt; evenmin is men voldaan over den stijl, die wel zuiver en duidelijk, maar niet vloeijend en bevallig is. Het staatkundig doel dezer geschiedenis is de herstelling der *privilèges communaux*, die door LODEWIJK den XIV vernietigd werden.

De goede ontvangst van de *chansons des troubadours* hadden intusschen RAYNOUARD aangespoord om eene tweede verzameling, insgelijks uit zes deelen bestaande, in het licht te zenden. Een deel slechts is er van verschenen; de uitga-

... nacht heeft alhier op de Joden-Breestraat, bij den Boekverkooper ... een felle brand plaats gehad, welke op de bovenste verdieping ..., en waardoor het geheele huis in de asch is gelegd, niettegen... krachtige werking van 12 brandspuiten. Eerst ten 3 ure is men ... meester geworden, terwijl men daarbij geene verdere ongelukken ... heeft; alleen een daaraan belendend achterhuis is zwaar beschadigd.

... zijn een man en vrouw, die zich met eene slede over het Y lie... ...tten, door het ijs geraakt en ongelukkiglijk verdronken; tot dus ... de lijken nog niet gevonden, terwijl de persoon, die de slede ..., zich bij tijds heeft kunnen redden. Men merkt op, dat het ijs ...gemeen van onderen aan het afnemen is, en alzoo zeer gevaarlijk ... hen, die zich daarop begeven.

...EN, 18 Febr. C. B. F. Alix, geb. Reckleben, D. — J. J. Cal..., geb. Calkoen, D. — 19 Febr. C. A. Heemskerk, geb. Rau...

...DEN. 16 Febr. M. Geerdts, geb. Hallen, 69 j. — J. F. A. ... j. — 17 Febr. J. D. Vogelpoel, 47½ j. — 18 Febr. W. J. A. ... m. — M. Eilers, 66 j. — A. v. Eeghen, 8 j. — 19 Febr. C. ..., geb. Koster, 63 j.

173e KON. NED. LOTERIJ.

Trekking der vijfde Klasse, Dingsdag 20 Februarij.

...: No. 10,480 een prijs van *f* 1,000. 4de Lijst: No. 4,379 een ... *f* 10,000; No. 16,662 een dito van *f* 1,000.

Beursprijzen der Effecten.

AMSTERDAM, 21 Februarij, 4½ ure.

...SCHRIJVING ...R EFFECTEN.	volg. de Soct. tot nut des Obligatiehandels.			volgens de Effecten-Societeit.		
	van	tot	gebleven	laagste	hoogste	gebleven
Werkelijke Schuld.. à 2½	53¼	½	⅜	53⅜	»	»
Dito........» 5	101¾	102¼	102	102	1/16	»
Uitgestelde dito...»	13/16	⅞	109/128	109/128	»	»
Kansbiljetten......*f*	22½	23	22¾	22 11/16	»	»
Amortisatie-Syndic..» 4½	94¾	95	94⅞	94 13/16	⅞	⅞
Dito........» 3½	»	»	»	»	»	»
Handel-Maatschappij» 4½	178½	179¼	178⅞	178¾	179	178⅞
Nieuwe dito.....» 4½	»	»	»	»	»	»
Nieuwe dito 1837.» 4½	»	»	»	100	»	»
Entrepôt-Dok.....» 4½	»	»	»	»	»	»
Oost-Ind. Leening..» 4	»	»	»	»	»	»
Dito...........» 5	99½	¾	⅝	99⅝	»	»
Aandeelen Kanaal...» 4	»	»	»	»	»	»
Spoorweg Haarlem.»	»	»	»	»	»	»
Dito Rotterd..»	»	»	»	»	»	»
Inschrijving G. B...» 3	»	»	»	»	»	»
Dito.........» 3	»	»	»	»	»	»
Leening *Ardoin's*...» 5	18¼	¾	7/16	18 7/16	½	7/16
Dito onbep. Stukk.» 5	»	»	»	»	»	»
Passive.........»	4¼	½	5/16	4 5/16	»	»
Deferred.........»	»	»	»	»	»	»
Fransche Uitgestelde	5½	¾	⅝	5⅝	»	»
Engelsche dito...»	»	»	»	»	»	»
Oblig. te Londen...» 3	»	»	»	»	»	»
Certific. bij *L. & B.*» 5	»	»	»	»	»	»
Dito *Falc. & Co.*..» 5	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen...» 5	»	»	»	102	»	»
Aandeelen [illegible] 3½	»	»	»	»	»	»
Dito te Parijs....» 3½	38¾	39¼	39	38¾	39	»
H.&C. 1798, 1816.» 5	105¼	¾	½	105½	»	»
Dito 1828, 1829.» 5	»	»	»	»	»	»
Dito 1831, 1833.» 5	97.	½	¼	97¼	»	»
Oblig. te Londen...» 5	»	»	»	»	»	»
Dito te Hamburg...» 5	»	»	»	»	»	»
...sche in Assign...» 6	»	»	»	»	»	»
Certific. van dito...» 6	69¼	½	5/16	69 5/16	»	»
Aandeelen à fl. 200.» *f*	119¾	120¼	120	119½	120	»
Dito à fl. 600.» »	139¾	140¼	140	139½	140	»
Dito R. 50.» »	112¾	113¼	113	113	»	»
Neg. Londen 1830..» 4	»	»	»	»	»	»
Aandeelen à fl. 100.» *f*	»	»	»	»	»	»
Dito à fl. 250.» »	»	»	»	»	»	»
Metaliek.........» 5	102	½	¼	102¼	⅜	»
Dito...........» 3	»	»	»	»	»	»
Dito...........» 2½	58¾	59¼	59⅛	59	⅛	»
Dito te Londen..» 5	»	»	»	»	»	»
Weenerb. *Goll & Co.*..» 5	»	»	»	»	»	»
Dito...........» 4	»	»	»	»	»	»
N. Ween. Aand. fl. 500» *f*	»	»	»	722	723	»
Oblig. te Londen...» 3	»	»	»	»	»	»
Dito - dito.....» 5	74¼	75¼	75⅛	74⅞	75⅛	75
Hope & Comp.....» 5	»	»	»	99⅞	»	»
Aand. bij loting...» *f*	»	»	»	»	»	»

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

LONDEN, 17 Februarij.

...op tijd.	3 pCt.	92⅝.	Ardoins......	5 pCt.	18¾, 19.
...ë......	5 »	102½, 103.	Passive......	»	4⅛, ⅜.
...ië......	5 »	73½.	Deferred......	»	7, ¼.
...mbia.....	6 »	27½, 28.	Holland......	2½ »	53¼, ½.
...o........	5 »	29¾, ¼.	dito	5 »	102¾, 103.
....	6 »	20, 21.	dito O. I....	5 »	100¾, 101.
...gal......	5 »	27½, ¾.	Denemarken...	3 »	74½, 75.
...	3 »	18, ¼.	Rusland......	5 »	112¾.

PARIJS, 19 Februarij.

Inschrijving..	5 pCt. 109.60.	Ardoin......	5 pCt.	19½.
dito	3 » 79 65.	Passieve.....		4¼.
Bank-Actiën...	fr. 2670.	Napels, *Falcon*.	5 »	99.10.
		Portugal......	3 »	18.

Er heerschte heden eenige beweging bij de houders der 5 pCt., wijl men wist dat de heer Gouin zijn voorstel heden nader zoude ontwikkelen; echter zijn 5 pCt. iets gestegen, aangezien men gelooft, dat de kommissie, die hetzelve zal moeten onderzoeken, geen rapport zal kunnen uitbrengen, dan over 6 weken of 2 maanden; 3 pCt. hebben zich mede iets in prijs verbeterd. 3 pCt. Portugesche Fondsen waren iets williger, ten gevolge van de hoogere Londensche koersen. Wisselk. Amst. 1/m 56¾ p., 3/m 57 1/16, ¼, g. en p.

ANTWERPEN, 20 Februarij.

België.......	5 pCt. 102.	Ardoin........	5 pCt.	18½.
dito	4 » 93½.	Uitgestelde......	»	6.
Holland......	2½ » 53¼.	Napels, *Falcon*.	5 »	93¼.
Losrenten.....	5 » 99¼.	Denemarken..	3 »	74.
Metaliek......	5 » 106.	Rome Aº. 1834	5 »	99½.
Partialloten......	*f* 444.	Brazilië......	5 »	74¼.
Loten fl. 500.....	*f* 723.	Pruiss. Loten....		*f* 112.
Pol. Lot. fl. 300....»	118½.	Nassau Loten....	»	*f* 22½.
dito 500....»	138½.			

Heden morgen zijn de koersen van Londen van den 17 aangekomen, ¼ à ⅜ daling in Ardoins brengende, hetwelk hier weinig invloed had, daar de opiniën hier voor rijzing zijn; dezelve openden 18½, 7/16, en blijven 18½ g. op morgen, en p. op den 25; 18⅝ p. op ultimo. Brazilianen waren gedurende de geheele beurs 74½, ¾, en blijven ¾ geld. Darmst. Loten *f* 23 à ¼. Nassau Loten minder gewild, *f* 22½. De Parijsche koersen waren niet bekend.

BRUSSEL, 20 Februarij.

3 ure: Ardoins waren gevraagd à 18⅜, onder 18 7/16 konde men niet koopen.

BERLIJN, 16 Februarij.

Pruiss. Leen...	4 pCt. 102⅚.	Pol. Lot. fl. 300		68½.
Loten dito...	64⅔.	dito 500		79½.
Metaliek......	5 » 109⅞.	Holland......	2½ »	53.
dito.......	4 » 104.	Kansbilletten .		2 1/12
dito	3 » 83.	Restanten.....		
Bank-Actiën..	994.	Napels, *Falcon*.	5 »	94⅜.
Loten fl. 500..	125¼.	Denemarken..	3 pCt.	75½.
Rusl. Hamb...	5 » 108.	Nassau Loten..		12 11/12.
dito Londen..	5 » 113⅝.	Darmstadt Lot.		14⅝.
dito 1831 en 33	5 » 103⅝.			

In Buitenlandsche Fondsen was de handel, bij gedeeltelijk iets lageren koers, heden zeer bepaald.

FRANKFORT A/M., 18 Februarij.

Metaliek......	5 pCt. 106 11/16.	Pol. Lot fl. 300.	»	68¼.
dito	3 » 81¼.	dito. 500.	»	79⅝.
Bank-Actiën..	1720.	Holland......	2½ »	53⅜.
Loten fl. 500..	» 120¾.	Syndic.......	4½ »	94¾.
Darmst. Loten.	*f* 63⅝.	dito........	3½ »	78⅝.
N. dito......	» 23.	Taunusbahn..	»	147½.

HAMBURG, 17 Februarij.

Metaliek	5 pCt. 105½.	Pol. Lot. fl. 300....	»	135.
dito	3 » 80½.	dito 500....	»	157.
Bank-Actiën.....	» 1428.	N. dito 200....	»	62.
Loten fl. 500.....	» 119¾.	Denemarken....	3 »	71½.
Rusl. Hamb...	5 » 102.	Holland......	2½ »	53.
dito te Lond..	5 » 107¾.	Spanje Ard...	5 »	18¼.
do. 1831 en 33.	5 » 98.	Portugal.....	3 »	19.

Oostenrijksche Fondsen waren heden iets lager, daarentegen Poolsche Loten à fl. 500 en 300 hooger.

BEURSBERIGT.

AMSTERDAM, 21 Februarij, 1838.

De handel en variatie in Fondsen blijft voortdurend zeer onbeduidend; ook geven noch Buitenlandsche koersen noch politieke événementen eenige aanleiding tot speculatie. De openingskoers der Integralen was heden iets flaauwer dan gisteren, doch ten slotte blijft dezelve weder iets vaster; in Aandeelen Handel-Maatschappij blijft de affaire ook zeer bepaald, en de variatie zeer onbeduidend.

In Buitenlandsche Fondsen is de handel mede van weinig beteekenis; in Russische en Oostenrijksche blijft eenige vraag voor geldbelegging; alleen in Poolsche was eenige affaire; de naderende loting derzelve, alsmede derzelver prijsverhooging op de Buitenlandsche markten, is de eenige reden, waardoor naar dezelve eenige meerdere vraag bestaat. Spaansche Fondsen lusteloos; noch Buitenlandsche koersen, noch Binnenlandsche kommissiën, geven aan den handel in dit Fonds eenige levendigheid; ook de affaire in Zuid-Amerikaansche Fondsen was heden van weinig omvang. Columbianen à £ 100. iets lager, daarentegen waren onbepaalde stukken iets meer gevraagd; nieuwe Mexicanen mede iets meer aangeboden, terwijl Brazilianen tot hoogeren koers voor Binnenlandsche rekening gevraagd bleven.

Losrenten 5 pCt. 99. Russich-Fransche Aandeelen *f* 247, 248. Griekenl. bl. à £ 200 en 300. 15½. Columbia 2de Leening, 6 pCt., à £ 100. 20½, 7/16. à £ 250. 18¾, 13/16. à £ 500. 18⅞, ½. Peru 6 pCt. 13½, ⅝; 7/16, ½. Nieuwe Mexico 5 pCt. à £ 100. 28. Uitgestelde dito 10⅛, 10. Coupons Griekenl. bl. enk. *f* 2⅝. dito Columbia onbep. *f* 3½. dito enk. *f* 3 9/16.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2¼, ½ pCt. Wissel-Disconto 2½ pCt.

Prijzen ten 5 ure. Integralen 53⅜. Hand. Maatsch. 178⅞. Ardoins 18 7/16, ½.

GRANENMARKT.

21 Februarij.

Tarwe goed prijshoudend. 125 ℔ jarige Zeeuwsche *f* 230 bij gerijf; 130 ℔ oude dito *f* 250 bij partij.

Rogge en *Garst* zonder handel.

Haver. 81 ℔ oude fijne Vriessche *f* 85.

Koolzaad was in den beginne der markt flaauw, en werd op 9 Vat £vl. 1 lager afgegeven, als: in April, Septemb., Octob. en Novemb. £vl. 60; door meerder vraag voor *Raapolie*, werd later tot vorige prijzen gedaan, als voetstoots: Oud Zeeuwsch £vl. 55, en 9 Vats in November £vl. 60½; ter beurze 9 Vats in October £vl. 61.

Lijnzaad vorige prijzen waard en zonder handel.

Raapolie in den beginne der markt flaauw, op het laatst willig. Ordinair *f* 39. Vliegend *f* 38. Dito in de Stad *f* 39. Pº. Mei *f* 35¾ à 36½. Pº. September en October *f* 36¾ à 37. Pº. November *f* 36¾ à 37½.

Lijnolie Ordinair *f* 31. Vliegend *f* 30 à 30½. Pº. Maart en April *f* 30.

Raapkoeken pr. 1,040 st. *f* 54 à 60. — *Lijnkoeken* pr. 104 st. *f* 8 à 10½.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Scheepstijdingen.

Volgens berigt van Kapt. Huidekoper, in dato 19 Febr., waren de Schepen *de Schelde* en *Admiraal Tromp*, den 28sten en 30sten Dec. van St. Helena vertrokken, en beide Schepen toen in goeden staat, zoodat het rapport van Kapt. C. M. van Dycke, ten aanzien van het Schip *Admiraal Tromp*, hierdoor niet juist is.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL 20 Febr. Z. O. n. Z. Z. O. — P. Huydekoper, Pollux, Batavia, heeft twee sloepen tot adsistentie. — Texel vol drijfijs.

HELVOET 20 Febr. Z. O. — Niets. De stroom drijft vol ijs.

BRIELLE Z. O. — MAASSLUIS Z. O. — Niets. Het ijs in den stroom zit vast.

TRIEST 6 Febr. Brink, Niord, Rotterdam.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

BATAVIA, het gek. tweedeks barkschip *Theodora en Sara*, Kapt. Jan Schut, B. D. Bosscher.

BATAVIA, het gek. driedeks fregatschip *Flevo*, Kapt. H. T. Amsberg, Jan Corver en Cº. en d'Arnaud en Cº.

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

BORDEAUX, *A. H. van Wijk*, JOHANNA OTTILIE. 192 oxh. Wijn, J. A. en C. M. Simon Thomas; 73 do. do., 25 pijp. Voorloop, J. Laan Willink; 36 oxh. Wijn, J. Jorissen en Co.; 28 do. do., Luden en Poel; 16 do. do., H. B. de Beer; 4 do. do, J. F. en J. Dutilh; 1 do. do., J. de Lestryeux; 12 fust. Brandewijn, P. Hoppe; 8 tiersj. do., Wed. H. Rahder en Zoon; 1 k. ingelegde Vruchten, Paterachi; 1 k. Pruimen, J. B. Eschauzier; 5 b. Tuinzaad, P. J. Aerts; 3 b. do., A. Somelsdijk; 4 oxh. Orleans, 37 z. Gom, Matthes en Bormeester; 2 ser. Kina, J. Holty Jr.; 4 v., 3 ser. Koopmansch., J. C. Brandt en Zoon; 42 oxh., 15 k. Wijn, 30 f., 6 st. Brandewijn, 12 oxh., 1 k. Koopmansch., 25 k. Vruchten, 4 k. Provisiën, 3 f. Gom, 4 ser., 25 zakk. Droogerijen, 3 b. Tuinzaad, 10 vjs., 1 k. Pruimen, Order.

BATAVIA, *P. Huidekoper*, POLLUX. 6,867 b. Koffij, 632 kann. Suiker, 69 pic. Sapanhout, 700 boss. Bindrottingen, Nederl. Handel-Maatschappij.

HANDELSBERIGTEN.

KOLONIALE EN ANDERE GOEDEREN.

ROTTERDAM, 20 Februarij.

KOFFIJ. Daar de hoeveelheid van 111,605 balen, door de Nederlandsche Handel-Maatschappij voor onze plaats tegen 15 Maart in veiling aangeslagen, grooter en korter op handen is, dan de algemeene verwachting was, zoo onderging deze Boon op de gespannen hooge houding, waarin dezelve sedert eenigen tijd verkeerde, reeds eenen achteruitgang, waardoor dan ook heden voor 500 balen ordinair Cheribon zonder zwart, en voor 100 balen Preanger niet meer dan 29 cts. voor de eerste, en 30 cts. voor de laatste soort te bedingen was. Daar onze veiling geen Samarang oplevert, zoo laat het zich aanzien, dat die soort zich het beste souteneren zal; voor 100 balen werd heden 26 cts. besteed.

RIJST blijft in eene willige stemming; heden werden 8,700 balen ongepelde Java van *f* 8½ à *f* 9½ afgedaan; Carolina ontbreekt bijna geheel.

SUIKER. Ruwe blijft rijzende, met zeer weinig voorraad aan de markt; de laatste verkoop bestond uit 1,023 kranjangs en kanassers van *f* 37½ à 39. Nieuwe conditie.

Geraffineerde, alhoewel aangenaam, nog niet in verhouding gerezen; wij noteren 3 ℔ Melis 1ste soort *f* 47 à *f* 49; 2de dito *f* 39 à *f* 46; 3de dito *f* 38; Lompen *f* 35 à *f* 40; Candij, hel bruin *f* 40 à *f* 45; middel bruin *f* 37 à *f* 39; bruin *f* 36 à *f* 37.

TABAK. In de laatste dagen hadden geene afdoeningen in de eerste hand plaats; gebrek aan behoorlijke keus en al te hooge stemming der houders, zijn de redenen daarvan; de tweede hand niet zeer ruim voorzien zijnde, zoo laat het zich aanzien, dat bij aankomst van nieuwe toevoeren dezelve gretig van de hand zullen gaan.

KATOEN. De omzettingen daarin blijven van weinig beteekenis, alleen vernamen wij uit de 2de hand eenen verkoop van 50 balen Suratte, die tot 25½ ct. plaats greep.

ANTWERPEN, 20 Februarij.

KOFFIJ. Er is zeer veel vraag naar Batavia en 900 balen zijn tot 30 à 31¾ verkocht.

HAVRE, 17 Februarij.

KATOEN. In deze week zijn aangevoerd 7,918 balen en verkocht 3,213 balen, waaronder 1,603 Louisiana van fr. 90 à fr. 106,50, 225 Mobile van fr. 91 à fr. 103, 1,608 Georgia van fr. 92 à fr. 105, 150 Virginy tot fr. 97, 222 Fernambuc van fr. 110 à fr. 132. De prijzen hebben, bij die der vorige week, geene verandering ondergaan.

SUIKER. In dit artikel is meer handel geweest; 530 vaten zijn op de basis van fr. 61 en fr. 61.50 voor de goede 4e soort verkocht, eerstgenoemde prijs op levering, laatstgenoemde voor het disponibele.

KOFFIJ is meer gevraagd en de prijzen daarvan zijn vaster. 648 balen Häiti zijn tot fr. 53¾ à fr. 55 en 794 balen dito tot 56¼, 600 balen Havana tot fr. 50 en 157 balen Rio tot fr. 47½ à fr. 48¾, alles Entrepôt, verkocht.

TALK. De vraag voor het binnenland heeft den prijs tot fr. 64 doen stijgen en tot denzelven zijn in diverse partijtjes, 92 vaten Russische Kaarsentalk, verkocht.

INDIGO is goed prijshoudend, met meer handel, 120 kisten Bengaalsch zijn in den loop der week verkocht.

POTASCH. 100 vaten 1e soort Amerikaansche, per *Rhône* aangevoerd, zijn tot fr. 45, en 50 vaten 2e soort tot fr. 41 consumtie, verkocht.

HUIDEN. 1,028 stuks gedr. Buenos Ayres, per *Phénix* aangebragt, zijn tot fr. 86.25 à fr. 87.50, en 904 stuks gez. tot fr. 43.75 à fr. 44.25, beide consumtie, verkocht.

...et overige is door achtenswaardige geleerden aan het ...minnend publiek beloofd.

...anks deze uitgebreide letterkundige werkzaamheden, ...RAYNOUARD nog den tijd te vinden, om ijverig deel te ... aan de redactie van het *Journal des Savants*. Dit tijd... telt 192 geleerde en scherpzinnige beoordeelingen ...ankondigingen van zijne hand. Dat deze man zoo veel ...kunnen verrigten zal niet raadselachtig blijven, wan... men weet, dat hij gewoon was nooit tot den volgenden ...t te stellen, wat heden moest afgewerkt worden, en ...derhalve niet schuldig maakte aan hetgeen LEIBNITZ «een ...ven hoofdzonden der geleerden» noemt, namelijk, de ... van uitstellen. Hij besloot zijn werkzaam en nuttig ... te *Passy*, den 27 Oct. 1836; en zeer juist wordt van ... gezegd: *Il a reconstruit une langue, il a produit la der... Tragédie française, et avec un caractère desinteressé et ..., il a défendu la liberté.* A.

GENERAAL VAN RENSSELAER.

... spreekt thans van eenen generaal VAN RENSSELAER, als ...nde op *Navy-Island* aan het hoofd der aldaar verzamelde ...dianen, welke tegen het Britsch gouvernement zijn opge..., en gevoelen ons daardoor uitgelokt, iets over het ge... van VAN RENSSELAER te zeggen.

...t geslacht behoort tot de oudste Nederlandsche familiën ...*Nieuw-Nederland*, en vestigde zich aan de *Hudsonsrivier*, ...1629, omstreeks het fort *Oranje*, (thans stad *Albany*) waar ...AN RENSSELAER op het *Beeren-Eiland* eene kolonie stichtte. ...is dus geen wonder, dat in de stad *New-York* nog vele ...omelingen van het geslacht RENSSELAER aanwezig zijn, ter... men bovendien ook het gelschap *Rensselaer* vindt.

Onder de verschillende Noord-Amerikanen van Nederlandsche afkomst, die in den onafhankelijkheidskrijg tegen *Groot-Britianje* hebben uitgemunt, moet SALOMON VAN RENSSELAER genoemd worden, die in den slag van *Queenstown*, als aanvoerder zijner landgenooten, de Engelschen terug drong.

De generaal STEVEN VAN RENSSELAER behoort met verscheidene leden van zijn geslacht tot de oprigters der *St. Nicholas Benevolent Society* te *Albany*, en bij zijne afwezigheid op het feest van den 6den Dec. 1837, werd door den heer CORNELIS TEN BROECK eene toast te zijner eere ingesteld. Dewijl daarin gesproken wordt van zijne weldadigheid en gastvrijheid, is het niet te veronderstellen, dat hij bevelhebber is op *Navy-Island*. Ook bij geene der andere toasten, te dier gelegenheid gedronken, ontdekt men eenige toespeling op het gebeurde in *Canada*, en dus nog minder, alsof een der leden van de *St. Nicholas Society* destijds als aanvoerder bekend was. Slechts in den toast van den heer J. S. RENSSELAER: «aan de Geuzen, «*die edelen der natuur* (*nature's noblemen*)» toegebragt, zou men eene toespeling kunnen ontdekken. «Zij bestreden hunne «onderdrukkers jaar op jaar, en hielden vol, totdat zij de «roemrijke bevrijding van hun vaderland voltooid hadden.»

Wij meenen grond te hebben tot het vermoeden, dat niet de generaal RENSSELAER op *Navy-Island* het bevel voert, maar gelooven, dat het een der andere leden van het talrijke geslacht van dien naam zal wezen.

DE VICTORIA REGINA.

De ontdekking van deze uitstekend schoone waterbloem is, zoo als ons heden blijkt, gedaan door den heer R. H. SCHOMBURGH, uit wiens berigt wij het onze van gisteren, door de navolgende beschrijving, als nu volledig kunnen maken.

De oppervlakte van het blad der plant is schitterend groen, en de gedaante daarvan kringvormig, met dat verschil, dat het gedeelte naar buiten eenigzins boogsgewijze als uitgesneden is; de middellijn houdt 5 à 6 voet. Rondom den rand is een opwaarts gerigt boordsel van 3 tot 5 duim, waarvan de binnenzijde, even als de oppervlakte van het blad, van een schitterend groen is, terwijl de buitenkant, even als het blad van onderen, eene schitterende karmozijnroode kleur heeft. De bloemsteng heeft, bij den kelk, eene duim dikte, en is voorzien van scherpe, veerkrachtige uitsteeksels van omtrent ¾ duim. De kelk heeft 4 buitenbladen (*folioles*); de lengte van elk, genomen van den top is 7 duim, en de breedte, onderaan, 3 duim; deze bladen zijn dik en breed, naar binnen van een roodachtig bruin, en uitwendig met doornen bezet. De middellijn van den kelk is 12 à 13 duim, en op hem rust de prachtige bloem, die, wanneer zij volkomen ontwikkeld is, den kelk met hare vele honderden bloembladen geheel overdekt. Wanneer zij zich opent, is zij aanvankelijk wit, doch anjelierrood in het midden. Naar gelang zij duurt, verbreidt deze binnenkleur zich over al hare deelen. Zij heeft eenen zachten, zeer aangenamen geur. In het midden vertoont zij eene vleeschachtige schijf, en de helmstijltjes veranderen in bloembladeren, hetgeen men zag aan een groot getal dezer laatsten, die van het helmpje (*anthera*) nog sporen droegen. De bloemen worden echter zeer beschadigd door zekere *coleoptera*, soort van kever, van het soort *Thrincius*, die geheel en al het inwendige der bloem vernietigt; men vond 20 of 30 dier insekten in eene enkele bloem.

RIJST. Er blijft voor dit artikel vraag bestaan, maar mooije en goede kwaliteit ontbreekt; 75 tiersjes ord. Carolina, zijn tot fr. 31 verkocht.

COMPAGNIESCHAPPEN.

Extract uit eene acte, ten overstaan van den notaris Eduard Baak, in dato 16 Februarij 1838, alhier gepasseerd, waarbij de heeren Philip Abraham Wagenaar, en Jochem Izak Spits, beiden alhier woonachtig, eene Compagnieschap aangaan, om voor gezamenlijke rekening handel te drijven, in gouden en zilveren horlogiën, koralen en verdere aan den handel in die artikelen verbonden goederen; de Compagnieschap, waarvan het magazijn ten huize van den tweeden comparant alhier zal zijn gevestigd, wordt gedreven onder de firma van Wagenaar en Spits, tot de teekening waarvan de beide comparanten, echter alleen voor verbindtenissen, dien handel betreffende, geregtigd zijn. Aan beide de contractanten is het verboden, om, gedurende het bestaan der Compagnieschap, eenigen handel of affaire voor privé rekening te drijven. Uitgezonderd de decatiseer- en persfabrijk, welke door den eersten Comparant, desverkiezende, voor zijne privé rekening, zal mogen worden voortgezet. De Compagnieschap zal op primo April 1843 eindigen, indien daarvan door een der Compagnons op 1 November 1842 schriftelijk wordt kennis gegeven; bij foute van dien zal dezelve wederom voor vijf jaren gerekend worden te zijn verlengd; ingeval van dissolutie, zijn de beide Comparanten met de liquidatie belast, en bij overlijden van een der contractanten, zal de Compagnieschap met de overgeblevene erfgenamen, mits het fonds in de Compagnieschap latende berusten, kunnen worden voortgezet.

Extract uit eene acte, ten overstaan van den Notaris F. W. Fabius, alhier tusschen de heeren Johan Peter Godlieb Bunge en Julius Bunge, in dato 17 Februarij 1838, alhier gepasseerd; houdende oprigting eener Compagnieschap van handel in allerlei Koopmanschappen, mitsgaders in het waarnemen en uitvoeren van commissiën, onder de firma van Bunge en Comp., tot de teekening waarvan de beide Compagnons, echter alleen voor zaken, de Compagnieschap betreffende, geregtigd zijn. De Compagnieschap is aangegaan voor twee achtereenvolgende jaren, aanvang genomen hebbende 1° Jan. 1838.

Regtzaken.

Te Utrecht diende onlangs voor de Regtbank van eersten aanleg de zaak van den kapitein van Wingerden, c. s., beschuldigd van voorbedachte mishandeling van eenen minderjarigen jongeling, wiens voogd hij was.

De Regtbank te Amersfoort had gemeend, bij raads-besluit, den beklaagde A. van Wingerden, buiten vervolging te moeten stellen; doch op grond der gemotiveerde oppositie daartegen van den subsituut-officier van justitie, te Amersfoort, den heer J. van Hees van Berkel, had het Hoog-Geregtshof te s' Hage deze zaak aan het oordeel eener andere Regtbank, die van Utrecht, onderworpen.

Nadat de Regtbank te Utrecht twee dagen met het verhoor der getuigen had doorgebragt, zoo werden door dezelve de heer officier in zijne aanklagte, en de beklaagden in hunne verdediging gehoord.

De heer officier toonde aan, dat uit de instructie der zaak gebleken was, dat de heer van Wingerden met zijne huisvrouw, en bijgestaan door eene zekere vuilnisraapster, Maria Kock, zich aan de grofste mishandelingen tegen den minderjarigen Crevecoeur had schuldig gemaakt.

Dat zij hem, aan opene voeten lijdende, tegen het uitdrukkelijk voorschrift van den geneesheer, om hem warm te houden, gedurende vele uren, naakt, bloothoofds, met bloote voeten op eene opene plaats in de koude hadden gesteld; dat mevr. van Wingerden hem zelfs wel in den winter een emmer koud water op het naakte ligchaam had geworpen, en hem geen genoegzaam deksel of kleeding bezorgde en dikwerf hem zonder kousen liet, in weêrwil, dat zijne met wonden bedekte beenen warmte vorderden; dat die jongeling ook van geen genoegzaam voedsel werd voorzien, en in een hok op de plaats gedurende geheele dagen werd opgesloten.

Dat daarenboven door den kapitein van Wingerden en zijne huisvrouw, bijna elken dag, aan hem met een karrawats of Spaansch rietje op het bloote lijf de hardste slagen werden toegediend. Dat eene vrouw van de gemeenste klasse, Maria Kock, door mevr. van Wingerden expresselijk was aangenomen, om dien jongeling elken morgen te komen tuchtigen.

Dat, ofschoon als reden dezer mishandelingen door den beklaagden de verregaande onreinheid van dien jongeling was opgegeven, het echter uit de verklaringen der geneesheeren bleek, dat die onreinheid eene erfelijke kwaal was, welke hij, zelfs met de grootste inspanning, niet kon overmeesteren.

Dat verder het passeren door dien jongeling van een testament, waartoe de Notaris Hondius zijn ministerie wel had willen leenen, over deze reeks van mishandelingen eenen zwarten sluijer wierp.

Uit hoofde van dit alles requireerde de officier, op grond van art. 309 en 311 van het strafregt, dat het der Regtbank zoude mogen behagen, de beklaagden schuldig te verklaren aan het met voorbedachten rade toebrengen van slagen en mishandelingen aan den jongen Crevecoeur, en dien ten gevolge A. van Wingerden en zijne huisvrouw, tot eene gevangenisstraf van *vijf* jaren, en Maria Koek tot eene gevangenisstraf van *twee* jaren te veroordeelen.

De heer Advokaat van Affelen, verdediger der beklaagden, zonder in eenige de minste regtskundige ontwikkeling der zaak te treden, meende zich bloótelijk aan het daadzakelijke derzelve te moeten hechten. Het zich bijna elken nacht bevuilen van den jongen Crevecoeur, scheen hem toe, genoegzaam de wreede behandeling der beklaagden te wettigen. De verdediger meende, dat vooral door den beklaagden A. van Wingerden geenszins de huisselijke tuchtiging was te buiten gegaan, welke hij als voogd bezat. Hij had dan ook niet geaarseld, hem onder het aantal zijner geachte clienten te scharen, en deszelfs verdediging met hart en ziel op zich te nemen.

Na repliek, zoo van den heer officier als van den verdediger, werd de uitspraak van het vonnis door de Regtbank tot eene nadere teregtzitting verschoven.

Het buitengewone der zaak had een groot aantal nieuwsgierigen tot bijwoning der debatten en pleidooijen uitgelokt.

DE SPOORWEGEN, EENE NOODZAKELIJKHEID.

(*Vervolg en slot. — Ingezonden.*)

Tot op honderd uren afstands, strekt zich dus de onzigtbare stroom van zegen uit, die van uit de zigtbare bron, welke spoorwegen openen, in het hart der landen dringt. Weest dus niet bevreesd, gij huurkoetsiers en ondernemers van diligences! wanneer gij ook in de eerstkomende jaren, dáár, waar gij thans rijdt, niets zult kunnen verdienen, dan de haver voor uwe paarden; gij zult in plaats, dat gij 100 reizigers vervoerdet, *duizenden* derzelve naar den spoorweg brengen. Men spreke derhalve niet van het verlies, hetwelk de voerlieden en anderen lijden zullen: want zulks is niet te duchten, en wanneer het ook voor enkelen bestond, dan kwam het nog in geene aanmerking. In geval dat men spoorwegen in éénen nacht, zonder kosten, door tooverij, konde daarstellen, of heel goedkoop kon vliegen, zou men dan daarvan geen gebruik maken, om de langzame huurkoetsen, diligences, trekschuiten enz., den koers niet te bederven? — Men oppere dan ook nu geen bedenkingen, wanneer het beter doel met krachtinspanning en kosten bereikbaar is; deze toevalligheid verandert aan *de zaak* niets.

De aanmerkingen, welke omtrent sommige spoorwegen gemaakt worden, dat zij derzelver kosten niet zullen dekken.

Ik heb reeds hier boven in het algemeen van de beschouwing gewag gemaakt, dat dit eene bijzaak is, en dat spoorwegen niet als instellingen moeten worden beschouwd, welke onmiddellijk interessen opleveren, alhoewel een groot gedeelte derzelve dit, ofschoon het kleinste, voordeel tevens opleveren zullen. Maar, daar voorloopig de afweging der gevolgen en kosten van een in het groot, over eene geheele landstreek, uit te voeren ijzerbaan-sijsteem, slechts onbepaald geschieden kan, of de inwilliging daartoe eenigzins meer veerkracht der ideën en erkenning der geestige beteekenis van het zoo bespoedigde en vermeerderde vertier vereischt, dan ik van de meeste tegenstrevers der spoorwegen veronderstellen mag, zoo wil ik mij hier tot eene geheele afzonderlijke aanneming bepalen, en daaraan mijne wijze van zien, ter wederlegging der boven gedachte tegenwerping, zoeken te regtvaardigen.

Het zij de spoorweg van Dresden naar Leipzig, die het twistpunt vormt. Men schat de kosten per strekkende mijl, op *f* 175,000; het komt er niet op aan, of deze som juist is. Doch, aangenomen, die spoorweg zoude *f* 2,060,000 kosten, en bragt *niets* op dan de kosten voor het onderhoud, zouden beide steden dan wel een te groot offer gebragt hebben, in vergelijking van de onnoemelijke voordeelen, die haar de verlevendiging van het vertier aanbragt?

De berekeningen, welke de directie der Leipziger baan bekend gemaakt heeft, toonen, zooveel ik mij herinneren kan, dat het tot dus verre bestaand vertier, enkel tusschen Leipzig en Dresden, reeds bij de *aangenomene* vragt, (door voerlieden enz.,) voor goederen en passagiers toereikende is, de kosten van de baan te bestrijden. Wanneer ook deze maatstaf onjuist was, zoo zoude hij dan toch in elk geval de geringste wezen, die zich liet aannemen. Tusschen Leverpool en Manchester, waar eene vermeerdering van vertier naauwelijks te vermoeden was, zagen wij, hoe het bestaan van den spoorweg, in eene groote mate, dit deed aangroeijen; zulks was het geval in Schotland, tusschen Dundee en Newtyle, tusschen Brussel en Antwerpen, tusschen Fürth en Neurenberg. De reden daarvan is duidelijk. Om zich de uitwerking eener ijzerbaan duidelijk voor oogen te stellen, neme men eens aan, dat de beide door haar verbondene punten wezenlijk nader bij elkander geschoven zijn; vermits tijd en ruimte in dit geval identisch ingesloten liggen. Wanneer dus, tot nog toe, tusschen Leipzig en Dresden, in doorsnede dagelijks 100 personen over en weder gingen, zoo vrage men zich, wat er geschieden zal, wanneer beide steden, in plaats van 13 mijlen van elkander verwijderd te zijn, op 3 mijlen tot elkander geschoven worden? Dit bewerkt de ijzerbaan, met het bijvoegsel, dat daardoor geen enkel tusschenpunt opgegeven wordt. Wanneer men Dresden wezenlijk op de naaste verwisselplaats (*station*), vóór Leipzig, droeg, dan zouden beide steden, ten opzigte van het vertier, elkander niet dermate genaderd zijn, als dit door het ijzerspoor geschied; tenzij men tevens Würzen, Meiszen en ieder ander stadje en dorpje, iedere fabrijk en kruisweg, die tusschen beiden ligt, tevens daar tusschen schoof.

De inwoner van Leipzig voelt het gebrek aan schoone omstreken; hem wordt alzoo Dresden met deszelfs heerlijke dreven, deszelfs stroomen, wijnbergen, boschrijke en schilderachtige dalen, rotskruinen, zijne museën, vol kunstschatten, en zijne duizenden tot hun vermaak reizende personen, ten geschenke gegeven, (zoo zal Amsterdam, Haarlem en Arnhem, door de volvoering der bestaande plannen ontvangen); daarentegen, ontvangt Dresden wederkeerig het geheel verlevendigd vertier der voorname Koopstad. De Leipziger missen worden, als ware het, voor zijne poorten gehouden; (de Beurs van Amsterdam, de haven, het Noord-Hollandsch Kanaal, komen op kleinen afstand, voor Haarlem, Utrecht, Arnhem te liggen) het leven van den grooten Rijnweg naar Frankfort a/M. stroomt aan de oevers van de Elbe uit. Hetgeen aan de weegschaal eener stad ontbreekt, legt de andere in dezelve; en oogenblikkelijk gevoelen zich beiden tot een volmaakt geheel gebragt. En waardoor? Door een daaraan besteed kapitaal van *f* 2,060,000. Men ga eens de rekeningen van beide steden na, of zij bij de oprigting der verschillende Instituten, die zij, tot hun nut of gemak gesticht hebben, er altoos zoo goedkoop afgekomen zijn! en nogtans is het geheel aandeel aan de aanwinst hier misschien maar een stip, tegen het veel omvattend verschiet, hetwelk de Spoorweg aan de verbetering van duizenden van gesteldheden opent; een verschiet, welks gezigtseinder het scherpzienst oog nog niet bereiken kan.

Dresden was tot dusverre geene Koopstad; zij zal het van het oogenblik af aan zijn, dat zij door den Spoorweg verbonden is. — Want, wat wordt tot eene koopstad vereischt? de ligging; verplaats Amsterdam met zijne millioenen schats, 20, *ja* zelfs minder uren, in het binnenland (op de Barnevelder heide) en het zal verarmen, verdorren en opdroogen, als een boom, welks wortels afgesneden zijn; omdat hij van den stroom, waaruit hij zijne rijke levenskrachten zoog, afgesneden is. Leg eenen Spoorweg naar zijne oevers, en het leven beweegt zich met vernieuwde kracht; daar gij der natuur het geheim afgeluisterd hebt, zegenbrengende stroomen te doen vloeijen. IJzerbanen zijn stroomen, die uwe vragten ligten en voortstuwen, honderdmaal sneller en goedkooper dan Elbe, Oder, Rijn, Mein, Waal, IJssel en Amstel. Het zijn stroomen, die te gelijker tijd, *op- en nederwaarts* stroomen, die des winters nimmer toevriezen, des zomers niet uitdroogen, of uitgediept behoeven te worden. Voor Duitschland, is Leipzig en Dresden, hier bij ons, Amsterdam en Haarlem, welke stoutmoedig voorgegaan zijn; de beddingen der stroomen, die dezelve binnen kort verbinden zullen, worden hier gelegd, zijn ginds geopend, en worden verder uitgediept; het is prijzenswaardig vooruit te stappen, maar voordeelig is het ook. De eerstelingen der vruchten zullen daarbij zeer rijk wezen, en als eene tweede winst, diengenen te stade komen, die den moed gehad hebben, op de baan der nieuwigheden de eerste beslissende stappen te doen. Nogtans moet zich elke Spoorweg rijker verinteressen, naar mate de verbindingen menigvuldiger zijn, in dewelke hij tot andere Spoorwegen treedt, de allereerste en de op den eersten volgende, zullen beste zaken maken. Men moet het gezien hebben, hoe de stroom der nieuwsgierige of veel meer, dergenen, wier deelneming door dit belangrijk verschijnsel van den tijd aangeprikkeld werd, naar Belgie kwamen om den korten togt, tusschen Brussel en Mechelen, te beproeven; men moet zich uit de nieuwsbladen herinneren, hoe dit, op den nog korteren weg te Neurenberg, het geval was; men moet het te Leipzig gezien hebben, en men zal begrijpen, dat tusschen die plaats en Dresden, waar men eene kleine aangename reis op zulk eene wijze doen kan, deze toevloed zich nog vermeerderen moet, wanneer de geheele baan klaar zijn zal. De mistijden overkroppen Leipzig, en de zomermaanden Dresden, met vreemden; de bewoners beider steden weten de belangrijkheid van deze tijdperken wel te waarderen, en wij willen eens de Leipziger en Dresder herbergiers vragen, en al die aan dezelve de voortbrengsels der natuur, en die hunner nijverheid leveren, hoe hoog zij de vermeerdering der ontvangsten op die tijdstippen waarderen. Wij zouden niet verbaasd staan, te vernemen, dat die korte tijdsbestekken, door hen gelijk gesteld worden met het gansche overblijvende deel des jaars.

Zoo als een in berekeningen verkleumde financier, heb ik tot dus verre alleen van *die* winst gesproken, welke te berekenen is. De grootere onberekenbare winst, aan tijd, bij uitgebreide handelsbetrekkingen; van het gemakkelijker maken der beweging in het algemeen; van de bespoediging der berigten, der verzendingen en mededeelingen, van de zoo veel ligter gewordene duizendvoudige betrekkingen van den mensch tot den mensch, in de familie, der vriendschap, liefde, gezelligheid, de aanwinst van levensgenot — van deze daarbij zoo oneindige als onwaardeerbare winst, heb in het geheel niet gewaagd.

Ik zeide, in den beginne, dat men zijne berekening, naar mate van de gedaanteverandering maken moest, alsof Dresden tot op eenen afstand van 3 mijlen Leipzig genaderd was, zonder dat men iets behoefde op te geven van de belangrijke en bekoorlijke landstreken en tusschenpunten. Doch deze veronderstelling is niet geheel juist, en dient maar alleen, om der waarheid nader te komen; de betrekkingen, die door eenen spoorweg ontstaan, zijn nog veel naauwer en behaaglijker, dan tusschen de, in evenredigheid, zoo digt naast elkander liggende plaatsen. Eerstelijk ontglipt ons *wezenlijk* niets van de grootere ruimte; woud, stroom en veld, behouden hunne regten, hunne aanlokkelijkheden. Tweedens is de verbinding van plaatsen, welke 2 of 3 mijlen van elkander liggen, zonder eenen Spoorweg, veel bezwaarlijker, en moeijelijker, dan bij 20 mijlen van elkander verwijderde, punten, door denzelven het geval is. Want de straatweg, grind-, puin- en zandweg stuift, of wordt door nattigheid moeijelijk te gebruiken; de wagens stooten, de plaatsen zijn niet ten alle tijde te bekomen; op drukke tijden en buitengewone gebeurtenissen kan ons het beperkte middel der wagens met paarden niet voortbrengen; en gebeurt het al, dan geschiedt het vaak op de ongemakkelijkste wijze. Hoe geheel anders is het op den Spoorweg! de koets gelijkt, ten opzigte van de beschutting voor het weder, en de gemakkelijkheid, naar eene woonkamer; geen schudden of stooten heb ik te verduren; ik kan, als in mijnen leuningstoel gezeten, den rid al lezende volbrengen; ik kan even als op de beurs in mijn zakboek noteren, niets doet mij overlast aan; ik heb geene voorbereiding tot de reis te maken, als b. v. b. daar zijn, eene plaats te voren te bestellen, paarden te bezorgen, een voerman aan te nemen etc. Het behoeft mij slechts in den zin te komen, dan ga ik naar de plaats, en ben verzekerd, pijlsnel, gemakkelijk en goedkoop te reizen.

Dit zijn eenige der onwaardeerbare voordeelen, die eene geheele op zich zelf staande ijzerbaan, tusschen 2 van elkander verwijderde punten aanbrengt, (Amsterdam en Haarlem, Rotterdam en den Haag, etc.). Men ziet daaruit, dat diegenen, die den Spoorweg aanleggen, en hun kapitaal goede rente er door doen dragen, waarlijk er de kleinste winst van hebben. De grootste voordeelen vallen *het algemeen* ten deel; komen hetzelve dermate te goed, dat men aan hetzelve met een goed geweten opofferingen niet ontzeggen mag. Wie gaf niet gaarne (zonder zelfs daarvoor een aandeel in den Spoorweg te bekomen), een klein kapitaal ten algemeenen beste prijs, alléén maar, opdat er eene verbinding door eene ijzerbaan van zijne woonplaats tot aan een belangrijker punt aanwezig zij? en wie betaalde niet ook gaarne telkens eenen kleinen tol, voor het gebruik van dezelve? — Om de voordeelen van den voortgang of schrede regt in te zien, ga men eens terug; men schaffe, bij voorbeeld, den straatweg tusschen de steden Amsterdam en Arnhem, (Dresden en Leipzig), af. Dadelijk zouden beide steden op zich zelve staan, in die moeijelijke afhankelijkheid van den matériëlen grond, en wat dies meer zij, en volgaarne zoude iedereen aanzienlijke opofferingen doen, om den ouden goeden toestand, (den straatweg), wederom hersteld te zien. Dus moesten de *steden*, (dit is een centrum censeo), de Spoorwegen in het leven roepen; de inwoners, moesten zich dezelve verschaffen, even zoo, als zij zich hunnen nachtwacht, brandspuiten, hunne wandelplaatsen, de verlichting der straten, etc., den tegenwoordigen maatschappelijken toestand noodzakelijk geworden, bezorgd hebben. Noodzakelijk, *neen*, onontbeerlijk; dat is het regte woord! onontbeerlijk zal de ijzeren Spoorweg zijn, zoodra hij maar eenmaal bestaan heeft; geene, die eenmaal gereed geweest is, zal weder te niet gaan. Daarom noemde ik denzelven in het opschrift *eene noodzakelijkheid!* en wij hopen, hij zal eene noodzakelijkheid worden, zoo als thans bij voorbeeld de brievenpost is; en de eerste ondernemers, die op den volsten dank hunner medeburgers aanspraak hebben, zullen ook, hopen wij, onmiddellijke belooning oogsten.

Zoo ver vooreerst hetgeen ik ter verdediging der Spoorweg-ondernemingen wilde zeggen, ik behoude mij vóór, later te spreken over eenige der onvermijdelijke veranderingen, die in onzen uiterlijken maatschappelijken staat van zaken door de Spoorwegen geboren moeten worden, wanneer zij eenmaal *op eene groote schaal* zijn daargesteld; en daarna te gewagen, van de gewigtige gevolgen dezer tastbare gedaanteverandering in ons geheel maatschappelijk leven, en de geheele omkeering van den staat onzer geestvermogens, welk in de gevolgen zich zullen voordoen, want de wielen, die op de ijzerbanen rollen, zijn in meer dan een opzigt, de raderen van de fortuin onzer eeuw.

1837.

H. M. E. COHEN VAN BAREN,
Civiel Ingenieur.

OPGAVE VAN AANBESTEDINGEN EN VERPACHTINGEN.

AANBEST. Op 2 Maart te *Arnhem* aan het Gouvernement. Het leveren, zetten, onderhouden en opnemen der afheiningen langs de rijswerken van den Waterstaat, in Gelderland, over 1838, in twee perceelen.

Advertentiën.

(258) **STOOMPAKET-VAART**
TUSSCHEN
Rotterdam en Londen.

De STOOMPAKETTEN der *General Steam Navigation Company*, in dienst van het *GENERAL POST OFFICE* te *Londen*, vertrekken bij open water van *Rotterdam*:

Zaturdag 24 Februarij, des morgens ten 10 Ure.
Woensdag 28 » » middags » 1 »

De vaart der Rivieren gestremd zijnde, zal er eene geschikte gelegenheid ten vervoer der Passagiers (voor hunne kosten) naar *Hellevoetsluis*, *Brielle* of *Scheveningen*, worden aangeboden, waarvan het vertrek alsdan van *Rotterdam* bepaald op

Zaturdag 24 Februarij, des morgens ten 7 Ure.
Woensdag 28 » » » » 10 »

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Agenten W. SMI[illegible] en P. A. VAN ES.

(259) **MAATSCHAPPIJ**
VOOR DE
BELANGEN VAN KINDEREN,
gevestigd te 's Gravenhage,
ONDER DIRECTIE VAN
H. L. TROOST, Mr. *M. EYSSEL* en *J. VINTCENT.*

Ingevolge het bepaalde bij Art. 31 van de Statuten, is [illegible] 31 Januarij ll., de *eerste Jaarlijksche Vergadering* gehouden en daarin van den stand der MAATSCHAPPIJ verslag gedaan en de gehoudene administratie geverifiëerd en goedgekeurd. Commissarissen hebben het genoegen aan het publiek kunnen mededeelen, dat deze Maatschappij aanvankelijk de onderscheidene Provinciën des Rijks gewenschten bij[illegible] heeft gevonden en steeds nieuwe Deelgenooten aanwint. Zij bevelen mitsdien met vertrouwen deze heilzame inrig[illegible] aan, en verlangen de aandacht hunner Landgenooten voortduring daarop te vestigen.

's GRAVENHAGE, 3 Februarij 1838.

W. C. B. WINTGENS.
W. C. HATTINGA RAV[illegible]

NB. *In de meeste plaatsen zijn Correspondenten. — De Sta[illegible] zijn verkrijgbaar bij de Boekverkoopers.*

(260) Met goedvinden van Wel-Ed. Heeren COMMISSARISSEN, zal, aanvankelijk Woensdag den 7 Februarij 18[illegible] en vervolgens alle Woensdagen, des voormiddags, ten k[illegible] tore der BRANDGEVAAR-MAATSCHAPPIJ, worden het[illegible] voor UITDEELING op de Aandeelen der gemelde Maatschap[illegible] ZES PERCENT over het gefourneerde Kapitaal, en zulks [illegible]gen de daarvoor afgegevene kwitantie voor het boekje sluitende 31 Januarij 1838.

Voorts wordt den Eigenaren der Aandeelen, mits de[illegible] kennis gegeven, dat de gewone JAARLIJKSCHE VERGADER[illegible] zal gehouden worden, *Maandag den 26 Februarij eerstk.* [illegible] het huis de Karseboom, in de Kalverstraat alhier, [illegible] avonds ten 8 ure.

AMSTERDAM 22 Januarij 1838.

M. BOOLEN,
J. H. LUGT. } *Direct[illegible]*

(261) Heden verloste door Gods goedheid voorspoedig eenen welgeschapen *ZOON*, Vrouwe HELENA CHRIST[illegible] CALMER, hartelijk geliefde Echtgenoot van Jonkheer F[illegible] DERIK ALEWIJN.

Amsterdam, 21 Februarij 1838.

Schouwburgen, Concerten
EN PUBLIEKE VERMAKELIJKHEDEN.

STADS SCHOUWBURG.

Donderdag 22 Februarij 1838:

EEN GROOT MILITAIR CONCERT.

Bij overeenstemming der Heeren Kolonellen van de Schutterij dezer [illegible] van de 17de afdeeling, en van de Kurassiers no. 3, door derzelver K[illegible] Muzijk te geven, ten behoeve der armen in deze stad, bij de strenge[illegible] van den tegenwoordigen Winter.

PROGRAMMA,

Eerste Deel. Roffel; Marsch uitgevoerd door de Hoornblazers der Sch[illegible] dezer Stad. 1°. Marsch, door de drie Korpsen. 2°. Potpourri uit [illegible] *aux Clercs*, Muzijk van *Hérold*, uitgevoerd door het Korps der *Sch*[illegible] 3°. Potpourri uit *Robert le Diable*, Muzijk van *Meyerbeer*, uitgevoe[illegible] het Korps der *Kurassiers*. 4°. Wals van *Strauss*, door het Korps [illegible] *Afdeeling*. 5°. Pas Redoublé uit het Zangspel *Saffo*, Muzijk van [illegible] *Bree*, uitgevoerd door de drie Korpsen.

Tweede Deel. 1°. Ouverture, uit *Willem Tell*, Muzijk van *Rossini*[illegible] voerd door de drie Korpsen. 2°. Introductie uit *Anna Bolena*, Mu[illegible] *Donizetti*, door het Korps der *Kurassiers*. 3°. Concertane van *Iw*[illegible] *ler*, uitgevoerd door den Kapelmeester der *Schutterij*, *P. Chris*[illegible] *C. van der Finck*. 4°. *De Rijmewest van Z. K. H. den Kroonp*[illegible] *Pruissen, op den* 30 *Oct.* 1833, Fantasie voor Militair Muzijk, [illegible] *Neuman*, door het Korps der 17 *Afdeeling*. De nadere beschrij[illegible] dit uit 13 tijd-maten bestaande Nummer, zal in de Zaal des Scho[illegible] afzonderlijk te bekomen zijn, tegen 10 Cents, ten behoeve der Ar[illegible] Galopade uit *Norma*, van *Strauss*, door de drie Korpsen.

De Aanvang ten Zeven [illegible]

Prijzen der Plaatsen:

Balcon en Loge *f* 3.— Eerste Amphiteater *f* 2.50. Bak *f* 2.— T[illegible] Amphiteater *f* 1.— Eerste Gaanderij *f* 0.70. Derde Amphiteater *f* 0.60. Tweede Gaanderij *f* 0.30.

THEATRE FRANÇAIS.

No. 64 de l'Abonnement.

Jeudi 22 Février 1838: LE DÉMON DE LA NUIT, Comédie-Vaudeville [illegible] actes de Mrs. *Bayard* et *Arago*; suivie de: LA COMTESSE DU TONNEAU, [illegible] deville en 2 actes de *Théaulon*. *On commencera à 6½ heures*

Samedi 24 Fevrier 1838: La première réprésentation (de la reprise) de [illegible]TAVE III, grand-Opéra orné de décors et de costumes nouveaux.

DEUTSCHES THEATER, *In der Amstelstrasse.*

39 Vorstellung im Abonnement.

Sonnabend den 24 Februar 1838: DIE NACHTWANDLERIN, grosse roma[illegible] lyrische Oper in 4 Acten. Musik von *Vincent Bellini*.

Anfang um 7 Uhr

Montag den 26 Februar 1838, (Zum vortheile des Herrn *Albert*) [illegible] ANTHE, grosse, historisch-romantische Oper in 4 Acten von *Wilhelmi*[illegible] *Chézy*. Musik von *Carl Maria von Weber*. *Anfang um 7 Uhr*

Text-Bücher dieser Opern sind bey den Büchhändlern A. H Brouwer [illegible] Voorburgwal, No. 165, und J. D. Gertner, Muiderplein, No. 53, w[illegible] an der Theater-Casse à 30 und 40 Cents zu haben.

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK UITGEVER EN DIRECTEUR,
GEDRUKT BIJ A. ZWEES[illegible]